

ଶୂନ୍ୟ ଯୋଡ଼ିବା ଓ ଫେଡ଼ିବା

ପାଠ-୯

42UX73

ସୋମୁ ଓ ଜିନା ମାଟି ଚକଟି ମାଟି ଗୋଳି ତିଆରି କଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଟି ଗୋଳିର ମଝିରେ କାଠିରେ ଗୋଟିଏ କଣା କରିଦେଲେ । ମାଟି ଗୋଳିଗୁଡ଼ିକୁ ଖରାରେ ଶୁଖାଇ ଦେଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗ ଦେବାରୁ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଗଲା ।

ସୋମୁ ତିଆରି କରିଥିବା ମାଟି ଗୋଳିଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ମାଳ ତିଆରି କଲା । ଜିନା କହିଲା - “ମାଟି ଗୋଳିଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଖେଳ ଖେଳିବା ।” ସେ ଖଣ୍ଡିଏ ସୋଲ ଓ ନଡ଼ିଆଖଡ଼ିକା ଆଣି ଗୋଟିଏ ଆବାକସ୍ ତିଆରି କଲା ।

ମୋ ଭଳି ତୁମେ ଆବାକସ୍ ତିଆରି କରିପାରିବ କି ?

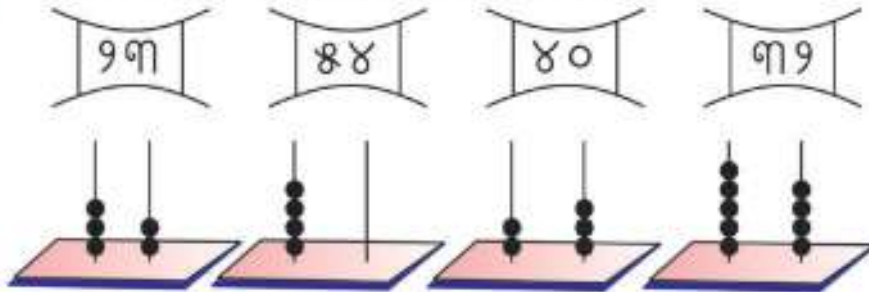

ସୋମୁ ଓ ଜିନା ଆବାକସ୍ ଓ ମାଟିଗୋଳିକୁ ନେଇ ସଂଖ୍ୟା ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଜିନା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ଲେଖି ଦେଖାଇଲା । ସୋମୁ ତାକୁ ଆବାକସ୍ରେ ଦେଖାଇଲା ।

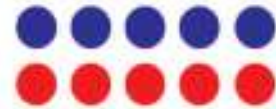

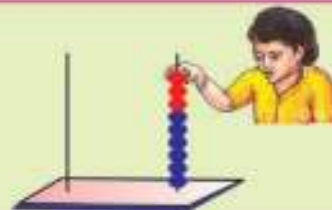
- କେଉଁ ସଂଖ୍ୟାକାର୍ଡ୍ ସହିତ କେଉଁ ଆବାକସ୍ ମିଳିବ ଯୋଡ଼ ।

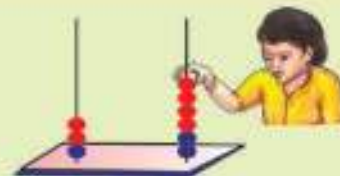
- ସୋମୁ ଓ ଜିନା ଆଉ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଖେଳ ଖେଳିଲେ ।
ସେମାନେ ତିଆରି କରିଥିବା ମାଟିଗୋଲିଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ରଙ୍ଗ ଦେଲେ ।
ସୋମୁ କହିଲା, “ଏବେ ମୋର ପାଞ୍ଚି ।
ମୁଁ ସଂଖ୍ୟାକାର୍ଡ୍ ଦେଖାଇବି ।” ଜିନା ରାଜି ହେଲା ।

$$୭+୩=୧୦$$

$$୧୨+୨୪=୩୬$$

$$୩୫+୦= ୩୫$$

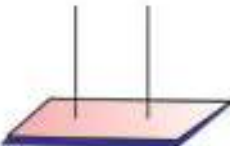
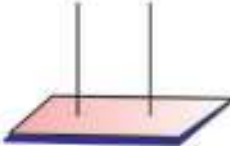
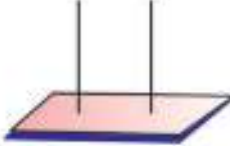
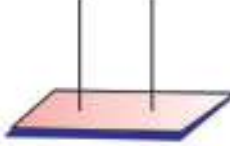

ମିଶାଣ କିପରି କରାଯିବ ଉଭୟ ଚିତ୍ରରେ ପଢ଼ିଲେ । ତୁର୍କି ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲା ।

ସେ ଜିନାକୁ କହିଲା- “ଶୂନ୍ୟ (୦) ର ଅର୍ଥ କିଛି ନାହିଁ । ୩୫ରେ ୦କୁ ମିଶାଇବା ଅର୍ଥ, ୩୫ରେ କିଛି ଯୋଗ କରାଯିବ ନାହିଁ ।”

ଖାଲିଘରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

$$୩୫ + ୦ = \text{---}$$

- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟାଦୁଇଟିକୁ କିପରି ଯୋଗ କରାଯିବ, ଆବାକସ୍ରେ ଦେଖାଅ । ଆବାକସ୍ ତଳେ ଥିବା ଖାଲିଘରେ ଯୋଗଫଳ କେତେ ହେଲା ଲେଖ ।

୨୪ + ୦	୩୨ + ୦	୧୧ + ୦	୩୦ + ୦

ଆମେ କ’ଣ ଜାଣିଲେ ?

କୌଣସି ସଂଖ୍ୟାରେ ‘୦’ ମିଶାଇଲେ, ଯୋଗଫଳ ସେହି ସଂଖ୍ୟା ହୋଇଥାଏ ।

କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳର ମଜା-

ବଡ଼ଦିନ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛୁଟି । ପିଲାମାନେ ବାହାରିଲେ କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳିବାକୁ । ଲାଗିଲାଗି ଦୁଇ ଦିନ ମ୍ୟାଚ । ତୁର୍କି, ବିଲ୍ଲୁ, ଜର୍ଜ, ମିଳି, ସିନି, ଲକି ଓ ବବ୍ବୁ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ହାତରେ ବ୍ୟାଟ୍ ଆଉ ବଲ୍ । ଦୁଇଦିନ ମ୍ୟାଚ ହେଲା । କିଏ କେତେ ରନ୍ ସଂଗ୍ରହ କଲେ ତାହା ହିସାବ କର ?

 ତୁର୍କି $୨୪ + ୧୩ = \text{---}$

$୧୪ + ୭ = \text{---}$ ସିନି

 ଜର୍ଜ $୩୨ + ୦ = \text{---}$

$୦ + ୩୭ = \text{---}$ ବିଲ୍ଲୁ

 ମିଳି $୨୦ + ୦ = \text{---}$

$୩୬ + ୧୦ = \text{---}$ ବବ୍ବୁ

 ଲକି $୨୦ + ୩୦ = \text{---}$

ତୁମେ ହିସାବ କରି କହ, ଦୁଇ ଦିନରେ କିଏ ମୋଟ କେତେ ରନ୍ ସଂଗ୍ରହ କରିଛି ?

- କିଏ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ରନ୍ କରିଛି ?
- କିଏ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ରନ୍ କରିଛି ?

ଲୁତୁ ଖେଳ-

ଜିନା ଓ ସୋମୁ ଲୁତୁ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ନିଜେ ଗୋଟିଏ ଡାଇସ୍ ନେଇ ତାହାର ଛଅ ପାଖରେ ୧, ୨, ୩, ୪, ୫, ୦ ଲେଖିଲେ ।

୧୦୦	୯୯	୯୮	୯୭	୯୬	୯୫	୯୪	୯୩	୯୨	୯୧
୮୧	୮୨	୮୩	୮୪	୮୫	୮୬	୮୭	୮୮	୮୯	୯୦
୮୦	୭୯	୭୮	୭୭	୭୬	୭୫	୭୪	୭୩	୭୨	୭୧
୬୧	୬୨	୬୩	୬୪	୬୫	୬୬	୬୭	୬୮	୬୯	୬୦
୬୦	୫୯	୫୮	୫୭	୫୬	୫୫	୫୪	୫୩	୫୨	୫୧
୪୧	୪୨	୪୩	୪୪	୪୫	୪୬	୪୭	୪୮	୪୯	୪୦
୪୦	୩୯	୩୮	୩୭	୩୬	୩୫	୩୪	୩୩	୩୨	୩୧
୨୧	୨୨	୨୩	୨୪	୨୫	୨୬	୨୭	୨୮	୨୯	୩୦
୨୦	୧୯	୧୮	୧୭	୧୬	୧୫	୧୪	୧୩	୧୨	୧୧
୧	୨	୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦

- ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ଦାନା ୧୦୦ ଉପରେ ରହିଲା ।
- ଡାଇସ୍‌ରେ ଯେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ପଡ଼ିବ ଦାନା ସେତିକି ପଛକୁ ଯିବ ।
- ଯିଏ ପ୍ରଥମେ ଯାଇ ୧ରେ ପହଞ୍ଚିବ ସେ ବିଜୟୀ ହେବ ।

ତୁମେ ଏହି ଖେଳକୁ ତୁମ ସାଙ୍ଗ ସହିତ ଖେଳ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଡାକସର କେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ପଡ଼ିଲା ଓ ତୁମେ କେଉଁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିଲ ତଳେ ଲେଖ ।

ଡାକସରେ ଶୂନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ପଡ଼ିଲେ ଦାନାଟି କାହିଁକି ପଛକୁ ଆସୁନାହିଁ କହ ।

- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ । କାହା ପାଇଁ ଯୋଗ ଓ କାହା ପାଇଁ ବିଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ କହ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ପ୍ରଥମ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ୪ଟି ଲତୁ ଅଛି, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ୩ଟି ଲତୁ ଅଛି । ଦୁଇଟିଯାକ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ମୋଟ କେତୋଟି ଲତୁ ଅଛି ?

ଦୁଇଟି ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ମୋଟ $୪ + ୩ = ୭$ ଟି ଲତୁ ଅଛି ।

୧ମ ପ୍ଲେଟ୍‌ରେ ୨ୟ ପ୍ଲେଟ୍ ଠାରୁ କେତୋଟି ଅଧିକ ଲତୁ ଅଛି ?

$$୪ - ୩ = \boxed{} \text{ ଟି ଲତୁ ।}$$

- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ମିଶ୍ରାଣ ଓ ପେଡ଼ାଣ କ୍ରିୟାକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାସ୍ତବ ଘଟଣାର ଉଦାହରଣ ଦିଅ ।

$$୪ + ୨ = ୬$$

$$୫ - ୩ = ୨$$

$$୫ - ୫ = ୦$$

- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖ । ଏହି ଚିତ୍ରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ମିଶାଣ ବା ଫେଡ଼ାଣ କଥା ଥାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଗପଟିକୁ ପଢ଼ ।

ଥରେ ଜଣେ ଟୋପିବିକାଳି ଥିଲି, ଗଛମୂଳରେ ବସିପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ନିଦ ଲାଗିଗଲା । ଗଛ ଉପରେ ଥିବା ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ଟୋପି ବିକାଳିର ବ୍ୟାଗ୍ ଖୋଲି ଟୋପି କାଢ଼ି ନେଲେ । ମାଙ୍କଡ଼ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ୧୪ଟି ଟୋପି ଥିଲା । ଗଛ ମୂଳେ ୬ଟି ଟୋପି ପଡ଼ିଥିଲା । ଟୋପି ବିକାଳିର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଦେଖିଲା, ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ କେତେଗୁଡ଼ିକ ଟୋପି ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତା’ ପରେ

ତୁମେ ଏହି ଗପଟିକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଅ ।

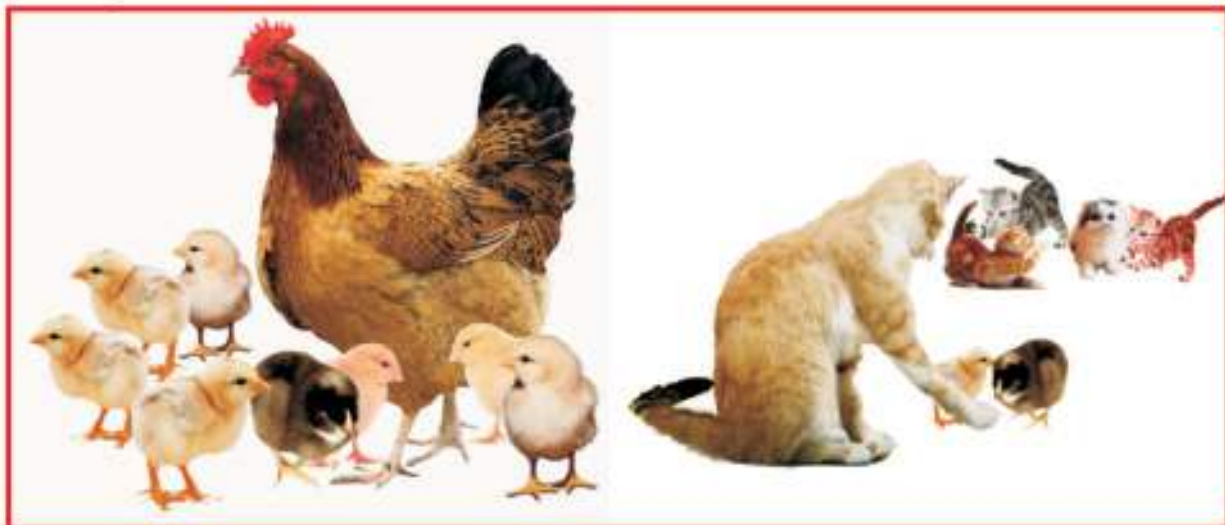
ଏହି ଗପକୁ ନେଇ ଆମେ ମିଶାଣ ଓ ଫେଡ଼ାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ କଥାଗୁଡ଼ିକ କହିପାରିବା ।

- ବ୍ୟାଗ୍‌ରେ ମୋଟ ୨୦ଟି ଟୋପି ଥିଲା । ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ୧୪ଟି ଟୋପି ନେଇଗଲେ । ଅନ୍ୟ ଟୋପିଗୁଡ଼ିକୁ ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ବାହାରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । କେତୋଟି ଟୋପିକୁ ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ?
- ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ନେଇଥିବା ଟୋପିର ସଂଖ୍ୟା, ଫୋପାଡ଼ିଥିବା ଟୋପିର ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ କେତେ ଅଧିକ ?
- ମାଙ୍କଡ଼ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ୧୪ଟି ଟୋପି ଅଛି । ତଳେ ୬ଟି ଟୋପି ପଡ଼ିଛି । ମୋଟ କେତୋଟି ଟୋପି ଥିଲା ?

ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

- ଏବେ ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖ । ଚିତ୍ରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗପଟିଏ ଭାବ । ତୁମେ ଛାବିଥିବା ଗପଟିକୁ ଶ୍ରେଣୀରେ କହ ।

ଏହି ଚିତ୍ରକୁ ନେଇ ମିଶ୍ରାଣ ଓ ଫେଡ଼ାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ତିଆରି କରି ତୁମ ସାଙ୍ଗକୁ ପଚାର ।

.....

.....

.....

- ମଣ୍ଡୁ ଓ ପିଣ୍ଡୁ ବଜାରକୁ ଗଲେ । ଦୁହେଁ ମା'ଙ୍କ ପାଖରୁ ଟଙ୍କା ମାଗିନେଲେ ।

ମଣ୍ଡୁକୁ ମା'

ଦେଲେ । ପିଣ୍ଡୁକୁ ମା'

ଦେଲେ ।

ଉପର ଚିତ୍ର ଦେଖି ତଳ ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

- ମଣ୍ଡୁ ପାଖରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ?
- ପିଣ୍ଡୁ ପାଖରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ?

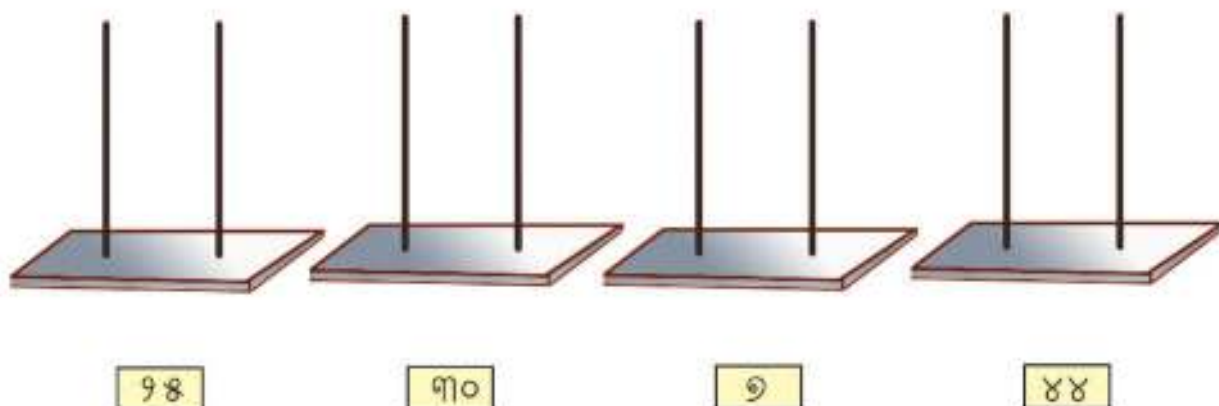
ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ମଞ୍ଜୁ ପାଖରେ ତିନୋଟି ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ଅଛି ।

- ପିଣ୍ଟୁ ପାଖରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ହିସାବ କରି ଲେଖ । _____
- କାହା ପାଖରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଅଛି ? _____
- ମଞ୍ଜୁ ପାଖରେ ପିଣ୍ଟୁ ଠାରୁ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଅଛି ? _____
- ଦୁଇଜଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୋଟ୍ କେତେ ଟଙ୍କା ଅଛି ? _____

୧. ତଳେ ଲେଖାଥିବା ସଂଖ୍ୟାକୁ ଆକାକ୍ଷରେ ଗୋଲ କରି ଦେଖାଅ ।

୨. ଖାଲି ଘରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

(କ) + = ଟଙ୍କା

(ଖ) + = ଟଙ୍କା

(ଗ) + = ଟଙ୍କା

୩. କେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନଟି ପାଇଁ କେଉଁ ଉତ୍ତର ହେବ ତାର ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଚିହ୍ନିଅ ।

ମହେଶ ପାଖରେ ୫ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ରାତା ପାଖରେ ତା' ଠାରୁ ୩ଟି ଅଧିକ ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ରାତା ପାଖରେ କେତୋଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି ?

$$୫ - ୩ = ୨$$

ମହେଶ ପାଖରେ ୫ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ରାତା ପାଖରେ ୩ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ମହେଶ ପାଖରେ ରାତା ଠାରୁ କେତୋଟି ଅଧିକ ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି ?

$$୩ - ୩ = ୦$$

ରାତା ପାଖରେ ୩ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ମହେଶ ପାଖରେ ୩ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ମହେଶ ପାଖରେ ରାତା ଠାରୁ କେତୋଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ କମ୍ ଅଛି ?

$$୩ - ୫ = ୩$$

ମହେଶ ପାଖରେ ୫ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ରାତା ପାଖରେ ୩ଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ଅଛି । ମହେଶ ଆଉ କେତୋଟି ଟଙ୍କାଲେଟ୍ ପାଇଲେ ରାତା ସହ ସମାନ ହେବ ?

$$୫ + ୩ = ୮$$

୪. ତଳେ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ଦାମ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାକୁ ଦେଖି ତଳ ପ୍ରଶ୍ନମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

୨୫ଟଙ୍କା

୩୦ଟଙ୍କା

୧୦ଟଙ୍କା

୪୦ଟଙ୍କା

(କ) କଲମ ଓ ରଙ୍ଗ ବାବୁ କିଣିଲେ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

(ଖ) ଟପଲ ଓ ଗପବହି କିଣିବା ପାଇଁ କେତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ?

(ଗ) ତୁମ ପାଖରେ ୪୦ଟଙ୍କା ଅଛି । ତୁମେ କେଉଁ ଦୁଇଟି ଜିନିଷ କିଣି ପାରିବ ?

(ଘ) ତୁମେ ରଙ୍ଗ ବାବୁ କିଣି ଦୋକାନୀକୁ ୫୦ ଟଙ୍କା ଦେଲ ।

ସେ ତୁମକୁ କେତେ ଟଙ୍କା ଫେରାଇବ ?

